

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 809/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen puolustusministeriön sotatoimiin osallistuneita koskevien lausuntojen huomioimatta jättämisestä Kelan erityisetuuksia haettaessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Arja Juvosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 809/2022 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, että valtioneuvoston linjauksen mukaisiin ryhmiin kuuluvat saavat myös Kelalta heille kuuluvat erityisetuudet, jos puolustusministeriö katsoo lausunnossaan hakijan kuuluvan joihinkin perusteluissa mainituista ryhmistä ja jos henkilölle on jo aiemmin myönnetty R-tunnus?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtio huolehtii veteraanien ja sotainvalidien erityispalveluista sekä etuuksista. Osan näistä maksaa Kansaneläkelaitos, osan Valtiokonttori. Erityisetuksia rintamaveteraaneille ja heihin rinnastetuille henkilöille myönnetään myös kuntien ja seurakuntien varoista. Perinteiset veteraanietuudet on tarkoitettu Suomen sotiin vuosina 1939-1945 osallistuneille rintamaveteraaneille, jotka ovat hakeneet ja joille on myönnetty rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus. Perinteisiin veteraanietuuksiin eivät ole oikeutettuja kotirintamalla erilaisissa tehtävissä toimineet, kuten sotilaspojat ja lottatyöt, kotirintamanaiset, eräissä sotaan läheisesti liittyneissä tehtävissä toimineet eivätkä sotalapset, sotasiirtolaiset ja kotinsa menettäneet sekä sotien siviiliuhrien omaiset, ellei heille ole aikanaan myönnetty jokin edellä mainituista tunnuksista.

Kansaneläkelaitoksen myöntämään ja maksamaan rintamalisään ja ylimääräisen rintamalisään ovat rintamasotilaseläkelain perusteella oikeutettuja henkilöt, joilla on rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus. Veteraanilisän Kansaneläkelaitos maksaa ilman erillistä hakemusta vammaisetuksista annetun lain perusteella henkilölle, jolle maksetaan korotettua tai ylintä hoitotukea ja ylimääräistä rintamalisää. Kansaneläkelaitoksen ratkaisut etuusasioissa perustuvat lakiin.

Edellä mainittujen veteraanitunnusten hakuaika on päättynyt 31.12.1994 eikä uusia tunnuksia enää myönnetä millään perusteella. Puolustusministeriö on tiedusteltaessa lausunut aiemmin myönnettyjen tunnusten myöntöperusteista, mutta lausunnolla ei voida vaikuttaa etuusratkaisuihin. Puolustusministeriöllä ei ole veteraanietuuksiin liittyvää toimivaltaa.

Kansaneläkelaitos on itsenäinen, valtioneuvostosta ja sen alaisesta hallinnosta erillinen julkisoikeudellinen laitos, jonka toimintaa valvovat eduskunnan valitsevat valtuutetut. Valtioneuvostolla ei ole toimivaltaa ohjata tai puuttua Kansaneläkelaitoksen toimintaan tai sen tekemiin etuuspäätöksiin.

On tärkeää, että kukin hakija saa etuuden, johon on oikeutettu. Oikeusturvan takaamiseksi etuuden hakijalla on oikeus muutoksenhakuelimille valittamalla hakea muutosta Kansaneläkelaitoksen päätökseen, johon hakija on tyytymätön tai jonka kokee virheelliseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön tiedossa ei ole, että lain mukaisten etuuksien myöntämisessä veteraanitunnuksen omaaville henkilöille olisi laajasti ilmennyt ongelmia. Mikäli ongelmia kuitenkin ilmenee, on muutoksenhakuoikeuden käyttäminen tärkeää.

Helsingissä 27.3.2023

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen